

5. Trebuie dezvoltate cercetările de sintaxă istorică a limbii române, pe baza textelor vechi și noi de limbă, în vederea stabilirii pe cât posibil exacte a interacțiunilor balcanice și slavo-române, care au dus la apariția unor categorii gramaticale asemănătoare mai ales în română și bulgară.

În ceea ce privește influența, relativ restrinsă, asupra morfologiei, sint, după cum se pare, puține de adăugat la cele ce se cunosc până acum. Cu toate acestea, și aici există încă un cîmp de cercetare în studierea, de pildă, a vocativului la substantive, a numeralului, verbului (formele reflexive, formarea unor timpuri compuse) etc. Astfel de cercetări sint cu atît mai așteptate, cu cît există încă unele probleme controversate (de ex., problema neutrului).

6. O importanță deosebită o au cercetările asupra toponimiei de origine slavă în primul rînd asupra hidronimicelor. Studiile de acest fel vor aduce material nou în cercetările istorice slavo-române, lucru ce se poate întrevădea astăzi, după apariția articolelor recente ale acad. E. Petrovici consacrate problemelor toponimiei. Mai mult, ele sint menite să aducă contribuția românească la «alcătuirea unui repertoriu general al hidronimicelor slave, care să fie o parte a unui proiectat dicționar toponimic general slav pentru teritoriul de la Rin la Volga și de la Marea Baltică la Marea Egee și Adriatică»¹⁰⁵.

7. Sarcini însemnate revin slaviștilor noștri în continuarea și dezvoltarea studiilor asupra redacțiilor românești ale limbii scrise slavone (sec. XIV—XVII). Astfel de studii s-ar încadra în problematica mai largă — discutată la Congresul slaviștilor — legată de studierea rolului slavei vechi ca limbă de cultură comună a slavilor de sud, de răsărit și, în parte, a celor de apus (precum și, pînă într-o anumită epocă, a romînilor), de studierea istoriei tipurilor cărțurărești (книжные) ale vechilor limbi literare slave, care, după cum se vede, sint tipuri ale unei limbi unice slave cărțurărești (книжнославянский) sau «slave bisericești» (церковнославянский)¹⁰⁶. Demnă de remarcat, în acest sens, este menționarea în materialele Congresului slaviștilor a unui tip special de limbă scrisă — vechea slavo-romînă (древнерумынскославянский)¹⁰⁷, lucru extrem de important pentru sublinierea rolului cultural, lingvistic și literar pe care l-a avut această limbă scrisă asupra dezvoltării ulterioare a limbii scrise-literare românești, a culturii și literaturii romîne.

8. În legătură cu aceasta, o importanță deosebită o capătă proiectul întocmirii unui dicționar complet al limbii slavone din Țările Romîne, dicționar care să fie în același timp o contribuție la lexicologia istorică slavă și la cea romînească. În ceea ce privește primul aspect, e suficient să ne referim la propunerea formulată la Congresul slaviștilor de a edita un dicționar al limbii slavone (церковнославянский) de diverse redacții, propunere care a fost, în principiu, acceptată de Comisia pentru colaborarea științifică internațională¹⁰⁸. În privința celui de al doilea aspect, importanța unui astfel de dicționar pentru lexicologia istorică romînească este astăzi recunoscută de tot mai mulți cercetători¹⁰⁹.

¹⁰⁵ *Ibidem*, p. 10.

¹⁰⁶ *Ibidem*, p. 5.

¹⁰⁷ *Ibidem*.

¹⁰⁸ Vezi V. V. Vinogradov, *Итоги IV Международного съезда славистов*, ..., p. 498.

¹⁰⁹ Cf., de pildă, cele spuse de M. Zdrenghea în articolul *Pentru un dicționar istoric al limbii romîne* (LR, III, 1954, nr. 3, p. 72): «Considerăm că este necesar să se scoată material și din textele scrise într-o altă limbă (de ex. în slavă sau latină), dar în care se găsesc înregistrate cuvinte românești, dacă acestea sint anterioare primelor texte românești».